

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (KOREL),

Met betrekking tot het wetsvoorstel *Herstel van de voorzieningen in het bestuur van het openbaar lichaam Sint Eustatius (Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius)* wil ik graag het volgende onder uw aandacht brengen.

Het gaat om de rol van de Rijksvertegenwoordiger; een functie die momenteel niet feitelijk wordt vervuld maar wel een 'waarnemend' Rijksvertegenwoordiger kent.

De Raad van State is kritisch over de rol van de Rijksvertegenwoordiger. Zijn toegevoegde waarde wordt betwijfeld. De lijn waarop de Raad van State zit is gericht op een versterking van de rol van de gezaghebber (op het eiland), die zo nodig een directe 'lijn' heeft met de ministeries in Den Haag, dan wel het coördinerend ministerie van BZK.

Het wetsvoorstel ter zake van het *Herstel van de voorzieningen in het bestuur van het openbaar lichaam Sint Eustatius* introduceert toch weer deze Rijksvertegenwoordiger en kent bevoegdheden aan hem toe die ingrijpen op de interne gang van zaken op Sint Eustatius. Een ingreep vanuit Den Haag is al niet leuk maar wordt begrepen en (schoorvoetend) gehoorzaamd, een ingreep vanuit Bonaire (alwaar de Rijksvertegenwoordiger is gesitueerd) wordt daarentegen als ongepast ervaren. Langs een omweg kan 'Den Haag' zich op deze manier mengen in zaken die in beginsel gewoon eilandelijk kunnen worden afgehandeld, zo is het idee.

Na zes jaar wonen op Sint Eustatius is mij één ding in elk geval heel duidelijk geworden. Daar waar op de één of andere manier inwoners vanuit verschillende steden in dezelfde provincie in Europees Nederland nog wel enige verwantschap voelen bij sommige dossiers, zijn de zes eilanden in de praktijk volkomen op zichzelf gericht. Bonaire wordt in de wandelgangen gezien als het nieuwe Curaçao: het bestuurlijk centrum van de zes eilanden in de periode van vóór 10 oktober 2010. Dat zorgde vooral goed voor zichzelf en in mindere mate voor de overige eilanden, laat staan de kleintjes.

Het denken in een zekere hiërarchie op de Caribische (ei)landen is een zeer Europees Nederlandse manier van 'modelleren' die helemaal niets te maken heeft met de wijze waarop de co-existentie van de eilanden hier wordt gevoeld en ervaren.

Voor zover mij bekend is uw bevoegdheid als Eerste Kamer bij wetsvoorstellen eigenlijk alleen gelegen in het aanvaarden dan wel het verwerpen ervan. Het recht van amendement ligt immers niet bij de Eerste Kamer. Overwegend dat de Tweede Kamer dit recht omtrent deze zaak niet heeft benut alsook dat uw kader van handelen beperkt is, zou ik u in overweging willen geven om het wetsvoorstel te verwerpen en wel om de reden van de rol van de Rijksvertegenwoordiger. Het zou mijns inziens de Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties (terecht) dwingen om zijn wetsvoorstel aan te passen en opnieuw in te dienen.

Ter illustratie voeg ik een passage bij uit mijn mail aan de Tweede Kamer omtrent dit onderwerp.

Bij voorbaat dank voor uw tijd en aandacht bij deze 'interventie' mijnerzijds. Ik wens u veel wijsheid toe.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,  
Bellevue Road 4, Upper Round Hill, Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

\*\*\*\*\*

*Uit mijn mail van 5 juni 2020 (kort na het debat over dit onderwerp in de Tweede Kamer) aan de Commissie Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer:*

[...]

De staatssecretaris wil de discussie rond de democratie op Sint Eustatius toch vooral gescheiden zien van een bredere discussie waarin Caribisch Nederland en de Rijksvertegenwoordiger wel of geen rol is toebedeeld. Ik ben het met u eens dat juist die bredere context er ook in relatie tot Sint Eustatius toe doet. Ik refereer daarbij onder meer naar het door u geïnitieerde onderzoeksrapport 'Het Koninkrijk tegen het licht' van april 2019. Ik zit veel meer op de lijn die de Raad van State ook uitdraagt en waarin de afzonderlijke eilanden een versterkte rol krijgen in hun communicatie met 'Den Haag'. Persoonlijk ga ik zelfs zo ver dat het voor alle partijen wellicht beter is om ook de 'landen' te (her)organiseren als 'openbaar lichaam' met per (ei)land specifiek toegesneden wetgeving. Daarmee de Grondwet verheffend tot Grondwet van het Koninkrijk en het laten vervallen van het Statuut. Het lijkt me veel meer in lijn met de bestaande machtsverhoudingen binnen het Koninkrijk. Ik ben geen jurist en zal me daarom ook enigszins op de vlakte houden op dat gebied; wat ik wel kwijt wil is een 'sterk gevoel' in dit domein. Ik denk dat de wet in beginsel voor iedereen - dus zowel in Europees als in Caribisch Nederland - gelijk zou moeten zijn. Slechts die uitzonderingen lijken me gerechtvaardigd die samenhangen met de specifieke eigenheid van de eilanden in de Caribische regio, bijvoorbeeld het tropische klimaat, het feit dat het in alle gevallen om een betrekkelijk kleine gemeenschap gaat op een eiland alsook dat de gangbare taal op de bovenwindse eilanden van Caribisch Nederland het Engels is. Voor het overige zou er mijns inziens slechts het Nederlandse stelsel van wet- en regelgeving moeten zijn. Dus geen verschillend Burgerlijk Wetboek of iets dergelijks. Een hiermee samenhangend aspect betreft de inclusiviteit. Wanneer de premier het Nederlandse volk toespreekt tijdens de huidige COVID19-crisis dan zou ik graag het Caribische deel daar ook onder willen begrijpen, dus niet alleen maar "bezoekers van parken en stranden" maar ook - bij wijze van voorbeeld - de wandelaars op de Quill, of zoiets. Ik ben ervan overtuigd dat de premier noch zijn tektschrijvers ooit (ook) Caribisch Nederland op het netvlies hebben wanneer zij een toespraak aan "alle Nederlanders" voorbereiden of houden. Dit zou ik ook graag zien in de media (bijvoorbeeld bij het weerbericht of stormwaarschuwingen, gewoon zoals ik bij het weerbericht op de televisie in Spanje ook vanzelfsprekend de Canarische eilanden betrokken zie worden), maar goed, de Rijksoverheid gaat nu eenmaal niet over de media (en dat is eigenlijk ook maar goed ook).

*Noot: Tegelijkertijd past hier een kanttekening. Teneinde de bewoners niet te willen 'koloniseren' (oei, beladen woord...) bedoel ik hier de inclusiviteit die gepaard gaat met gepast respect voor de eigen cultuur van de eilanden van Caribisch Nederland. Wanneer ik op de website van de Rijksoverheid zoek naar de officiële feestdagen in Nederland, waarom vind ik dan niet Statiaday en Sabaday? Ergens schaam ik mij diep dat ik pas voor het eerst van de First Salute hoorde toen ik hier in 2014 ging wonen...*